సాహిత్యప్రక్రియలన్నింటిలోనూ లోకప్రియమైనది నవల. సమకాలీన సమాజానికి దర్పణం పడుతూ, రచనాకాలపు సామాజిక, రాజకీయ, సాంస్కృతిక పరిస్థితులను ముందుతరాల పాఠకులకు అందించగల శక్తి నవలాసాహిత్యానికి ఉన్నది. సామాన్యుడికి అందుబాటులో ఉండటం వల్ల నవలాప్రక్రియకు సామాజిక మార్పులు, వ్యక్తిత్వ మార్పులు కలిగించగల శక్తి ఉంది. అటువంటి శక్తివంతమైన నవలాసాహిత్యంలోని కొన్ని ఉత్తమ నవలలను ఎన్నుకుని, ఆ నవలల్లోని నాయకుల పాత్రలను పరిచయం చెయ్యాలన్నది ఈ వ్యాసపరంపర ఉద్దేశం.

సుబ్బయ్య : అల్పజీవి

"సుబ్బయ్య సుందరుడు కాదు"

"సుబ్బయ్య ఒట్టి చచ్చు దద్దమ్మ"

"సుబ్బయ్య నంగిరిపింగిరిగాడు"

"నాన్న చాలా మంచివాడు"

"నాన్నకి అమ్మని చూస్తే భయం"

"సుబ్బయ్య ఈజ్ వెరీ ఇనెఫీషియంట్"

"సుబ్బయ్య పాపం ఒట్టి భయస్తుడు"

పై వాక్యాల ద్వారా మనకు సుబ్బయ్య అనే పిరికిమనిషి పరిచయం అవుతాడు.

ఒక్కమాటలో చెప్పాలంటే రావిశాస్త్రి సృష్టించిన "అల్పజీవి" సుబ్బయ్య! "Courage is reckoned the greatest of all virtues; because, unless a man has that virtue, he has no security for preserving any other.” అన్నారట ప్రఖ్యాత ఆంగ్ల రచయిత డాక్టర్ శామ్యూల్ జాన్సన్ . "ధైర్యం ఉంటేనే మిగతా సద్గుణాలుంటాయనీ గ్యారెంటీ ఉంది. భయానికీ మంచికీ పొందిక లేదు. పిరికివారెవరూ కూడా మంచివారు కాజాలరు, మంచికి నిలబడలేరు. మంచిగా ఉండాలంటే గుండెనిబ్బరం చాలా ఉండాలి." అంటారు రావిశాస్త్రి కూడా. ఈ ఆలోచనలోంచి అరవై ఏళ్లక్రితం పుట్టిన పాత్ర సుబ్బయ్య. ఆనాటి సమాజంలో దిగువ మధ్యతరగతి వర్గాల్లో రచయిత ఎక్కువగా గమనించిన వ్యక్తుల గుణాలన్నీ కలిపి తయారయినవాడు సుబ్బయ్య. "Poverty makes people lose sight of the larger perspective. It makes them small, mean and wretched" అని ఒకచోట రాసుకున్నారుట రావిశాస్త్రి. సుబ్బయ్య పాత్ర చిత్రణ వెనకాల ఈ వాక్యం కనబడుతూ ఉంటుంది మనకి.

రచయిత : రావిశాస్త్రి

మహాకవి శ్రీశ్రీ అందించిన "రావిశాస్త్రి" పేరుతో తెలుగు సాహిత్యంలో తనదంటూ ఒక ప్రత్యేకమైన శైలినీ, ముఖ్యమైన స్థానాన్నీ నిలబెట్టుకున్న రాచకొండ విశ్వనాథ శాస్త్రిగారి జననం 1922 జూలై 30న శ్రీకాకుళం జిల్లాల్లో జరిగింది. బి.ఏ.ఫిలాసఫీ చదివిన తరువాత మద్రాసులో లా చదివి తండ్రి లాగనే వృత్తిరీత్యా న్యాయవాది అయ్యారాయన. వారి తల్లిగారు సంగీతజ్ఞురాలే కాక అప్పట్లోనే ఆంగ్లనవలలు చదివేవారుట. అందువల్లే చిన్నన్నాటి నుండీ పుస్తకపఠనం, ఆంగ్ల సాహిత్యం పై మంచి పట్టు అలవడ్డాయి రావిశాస్త్రికి. చార్ల్స్ డికెన్స్ ఆయన అభిమాన రచయిత. డాక్టర్ సామ్యూల్ జాన్సన్ వాక్యాలను కూడా ఎక్కువగా ఉదహరించేవారు. సమాజోద్ధరణకు ఉపయోగపడే ఎంతో విలువైన సాహిత్యాన్ని తెలుగు పాఠకులకు అందించారు రావిశాస్త్రి. ఆర్థిక పేదరికం ఎంత దుర్భరంగా ఉంటుందో స్వానుభవం ఉండడం వల్ల ఆయన రచనల్లో బడుగు వర్గాలు, శ్రామికులు, నిరుపేదల జీవితాల పట్ల చింత, ఆవేదన ఎక్కువ కనపడుతుంది. జీవనసమరంలో సామాన్య మానవుడు పడే అగచాట్ల పట్ల ఆయనకున్న అవగాహన, సానుభూతి అపారమైనది. రావిశాస్త్రి ఉత్తరాంధ్రకు చెందినవారవడం వల్ల వారి రచనల్లో ఆయా జిల్లాల మాండలీకం తొంగిచూస్తుంది.

.

అరవైకి పైగా కథలు, ఎన్నో వ్యాసాలు కాక రావిశాస్త్రి మొత్తం తొమ్మిది నవలలు రచించారు. వాటిల్లో రాజు-మహిషి, రత్తాలు-రాంబాబు అసంపూర్ణంగా వదిలేసిన నవలలు, 'ఇల్లు ' చివరి నవల. ఆ తర్వాత మద్యపాన చట్టం నేపథ్యంలో రాసిన "ఆరుసారా కథలు" బాగా ప్రాచుర్యం పొందాయి. 1952లో రాసిన వారి మొదటి నవల "అల్పజీవి" ఎక్కువగా ప్రజాదరణ పొందింది. శిల్పపరంగా చూస్తే తెలుగులో వచ్చిన అత్యుత్తమ నవలల్లో ఒకటిగా 'అల్పజీవి'ని పేర్కొనచ్చు. అల్పజీవి చదివిన తరువాత శ్రీశ్రీగారు రావిశాస్త్రి గారిని వెతుక్కుంటూ వస్తే, విశాఖపట్నం హిందూ రీడింగ్ రూం లో వారిద్దరూ కలిసారుట. అల్పజీవి ప్రజాదరణ పొంది ఆ రచన యొక్క ఉద్దేశ్యం ఏమిటని ఎందరో పాఠకులు ప్రశ్నించాకా; శ్రీశ్రీ, కొడవటిగంటి కుటుంబరావు వంటివారు తనని గమనిస్తున్నారని తెలిసాకా, తన రచనల వల్ల చదివేవారికి ఏమిటి ఉపయోగం? వారికి ఇది మంచి అవుతుందా? చెడు అవుతుందా? అని ఆలోచించడం, అలా ప్రశ్నించుకుని అది మంచిదవుతుందని తోస్తేనే రాయడం మొదలుపెట్టానని చెప్పారాయన. ఒక మంచిని నిలబెట్టడం కోసం పతనమవుతున్న సామాజిక విలువలకు ప్రతినిధులుగా ఉన్న పాత్రలను సృష్టించడం అవసరమేనంటారు రావిశాస్త్రి.

అల్పజీవి నవల – చైతన్యస్రవంతి:

రావిశాస్త్రి నవలకు మొదట పెట్టిన పేరు "చేదు విషం జీవఫలం". ప్రధాన పాత్రపై రచయిత మమకారం ఉంచుకోరాదన్న అభిప్రాయంతోనేమో "హబ్బబ్బ హయ్యారే" అన్న పేరుతో భారతి పత్రికకు నవలను పంపించారుట. "అల్పజీవి" అన్న పేరుని భారతి వారు సూచించాకా తన సొంతపేరుతో ప్రచురణకు అంగీకరించారుట రావిశాస్త్రి.(అంతవరకూ మారుపేర్లతో రచనలు చేసేవారాయన.) మనిషి అభివృద్ధికి నిరోధకాలయ్యే స్వార్థం, కక్కుర్తి, పిరికితనం మొదలైన లక్షణాలను అసహ్యించుకునేవారాయన. అదే ఆయనతో అల్పజీవి రాయించింది. ఒక మనిషి ఎలా ఉండకూడదో తెలిపే నవల ఇది. "సుబ్బయ్య పాత్రకి శ్రీశీగారి కోనేటిరావు, ఇంకా నిజ జీవితంలో కొందరు నమూనాలు" అంటారు రావిశాస్త్రి. "జేమ్స్ జాయిస్ మొదలైన వారి ప్రభావం వల్ల అల్పజీవిని సృష్టించడం జరిగింది. ఒక అమాయకమైన సామాన్య సంసారిగా సుబ్బయ్య పాత్ర గుర్తుండిపోతుంది. ఆనాడు సమాజంలో నాకు సుబ్బయ్య లాంటి అల్పజీవులు ఎక్కువగా కనిపించారు. సుబ్బయ్యను గురించి తేలికగా రాయవచ్చు. ఏదో ఒక టెక్నిక్ ని ప్రవేశపెడదామనే ఉద్దేశంతో మాత్రం నేను అల్పజీవి రాయలేదు" 1993 ఆంధ్రజ్యోతి ఇంటర్వ్యూలో అన్నారు.

ఈ నవల చదివే ముందు ఇందులో వాడిన కథనాత్మక ప్రక్రియ గురించి కొద్దిగా తెలుసుకోవాలి. అల్పజీవి నవలలో రావిశాస్త్రి చైతన్య స్రవంతి పధ్ధతిని జేమ్స్ జాయిస్ రచనల ప్రేరణతో వాడుకున్నానని చెప్తారు. జేమ్స్ జాయిస్ అనే ఐరిష్ రచయిత తన నవలలైన A Portrait of the Artist as a Young Man, Ulysses మొదలైన వాటిలో stream of consciousness అనే వర్ణనాప్రక్రియను వాడుకున్నాడు. తర్వాత "వర్జీనియా వుల్ఫ్", "సామ్యూల్ బెకెట్", "డోరతీ రిచర్డ్సన్" మొదలైన ఆంగ్ల రచయితలు తమ రచనల్లో ఈ "stream of consciousnes" వర్ణానాప్రక్రియను వాడుకున్నారు. దీనినే తెలుగులో "చైతన్య స్రవంతి" అన్నారు. రావిశాస్త్రి తరువాత తర్వాత తెలుగులో ఈ కథనాత్మక ప్రక్రియను వడ్డెర చండీదాస్, నవీన్(అంపశయ్య), బుచ్చిబాబు, వినుకొండ నాగరాజు (ఊబిలో దున్న), కాశీభట్ల వేణుగోపాల్ మొదలైన రచయితలు తమ రచనల్లో వాడుకున్నారు. చైతన్య స్రవంతి వర్ణనా విధానంలో కథ జరుగుతుండగా మధ్య మధ్య కథకుడు/నాయకుడు తన అంతరంగాన్ని, తనలో జరుగుతున్న సంఘర్షణను తనలో తాను అనుకుంటున్నట్లుగా పాఠకుల ముందర పెడతాడు. తద్వారా కథకుడి/నాయకుడి మానసిక స్థితి, అతడిలోని మనోవైకల్యాలనూ పాఠకుడు బాగా దగ్గరగా గమనించగలుగుతాడు. అందువల్ల కథకుడి/నాయకుడి పాత్ర , అతడి ప్రవర్తన పాఠకులకు ఇంకా బాగా అర్థమౌతాయి. వ్యాకరణ దోషాలు రాకుండా ఈ ప్రక్రియ ద్వారా నవలను నడిపించడానికి రచయితకు చాలా నేర్పు అవసరం.

సుబ్బయ్య – పాత్ర పరిచయం:

సుబ్బయ్యకు సుమారు ముప్ఫై ఐదేళ్ళ వయసు. పొడవూ, పొట్టీ కాకుండా సమమైన ఎత్తులో సన్నగా ఉంటాడు. అందమైనవాడేమీ కాదు. స్వతహాగా భయస్తుడైన సుబ్బయ్యలో స్త్రీలలో కనబడే కోమలత్వం కనిపిస్తుంది. కూరలో ఉప్పెక్కువైందేమని భార్యని ప్రశ్నించలేనంత పిరికివాడు. తల్లి చిన్ననాడే చనిపోతే తండ్రి సోమయ్య నీడపట్టున అల్లారు ముద్దుగా పెరుగుతాడు సుబ్బయ్య. సోమయ్య ద్వితీయ వివాహం చేసుకుంటాడు. వికృతంగా ఉండే ఆమెది క్రూరమైన మనస్తత్వం కూడానూ. పసివాడన్న జాలి కూడా లేకుండా సుబ్బయ్యను బాగా కొట్టేదావిడ. ఓ ఏడాది కాపురం తర్వాత ఆవిడ సోమయ్యను వదిలి వెళ్పోతుంది కానీ ఆవిడ వల్ల సుబ్బయ్యలో ప్రవేశించిన భయం మాత్రం అలానే ఉండిపోతుంది. సుబ్బయ్యకు ఆరేళ్ళుండగా ఓ రాత్రిపూట తండ్రితో నడిచి వెళ్తుండగా ముగ్గురు ఆగంతకులు సోమయ్యను చావబాది పారిపోతారు. పెద్దయ్యాకా కూడా ఒక్కో రాత్రి సుబ్బయ్య ఉలిక్కిపడి లేచికూచునేంతగా ఆ సంఘటన సుబ్బయ్యను కలవరపరుస్తుంది. ఆ విధంగా చిన్నతనం మొదలు ఏ పని చెయ్యాలన్నా భయం అతడ్ని వదలదు. క్లాసులు ఎగ్గొట్టకుండా చదువుకుంటాడు.

అనవసరంగా ఎవరి జోలికీ పోడు. తగువులు పడడు. టికెట్టు లేకుండా ప్రయాణం చెయ్యడు. కూరలమ్మే మనిషితో బేరాలాడ్డానికి కూడా జంకుతాడు. ఎవర్నీ అప్పు అడగడు. అవసరమైనా ఆఫీసులో శెలవు అడగటానికి, ఆఖరుకి ఆఫీసు బంట్రోతులకు కూడా భయపడే సుబ్బయ్య "వెరీ ఇనఫీషియంట్" అనే రిమార్కు సంపాదించుకున్న అతి భయస్తుడు.

సుబ్బయ్య భార్య సావిత్రిది జమిందారీ వంశం. సావిత్రి అన్న వెంకట్రావ్ సుబ్బయ్య సహపాఠి. తాతలు గడించిన ఆస్తి కరిగించేసిన తండ్రి గతించాకా ఇంటి బాధ్యతంతా వెంకట్రావ్ మీద పడుతుంది. పద్ధెనిమిదేళ్ల వయసులో మేనమామ మోసం వల్ల దెబ్బ తిన్న అతడు జీవితంతో యుద్ధానికి దిగి మసి పూసి మారేడుకాయను చేయగల స్వార్థపరుడుగా మారిపోతాడు. సుబ్బయ్యకు ప్రభుత్వోద్యోగం వచ్చిందని తెలియగానే చెల్లెల్నిచ్చి పెళ్ళి చేసేస్తాడతను. సావిత్రి అందమైనది. రాకుమారుడిలాంటి భర్తను గురించి కలలుగన్న ఆమెకు సుబ్బయ్యను చూస్తే చిన్ననాటి ఆయా కొడుకు గుర్తుకువస్తాడు. అతడికి జమిందారీ లేదని అతడిపై కోపం ఆమెకు. పిల్లలు కమల, కృష్ణుడు పుట్టాకా కూడా పిరికివాడైన భర్త పట్ల ఆమెకు చిన్న చూపే తప్ప ప్రేమ ఎన్నడూ కలగదు. భార్యతో ఓ సరదా మాట మాట్టాడానికి కూడా జంకుతాడు సుబ్బయ్య.

ఇటువంటి పిరికివాడికి ధైర్యం నూరిపోసి, సుబ్బయ్యతో ఆఫీసులో ఐదువందలు లంచం అడిగించి తీసుకుపోతాడతని బావ వెంకట్రావ్. తన పని త్వరగా జరగడం కోసం సుబ్బయ్య అడగ్గానే డబ్బిచ్చిన కాంట్రాక్టర్ గవరయ్యకీ వెంకట్రావ్ కీ పడదు. లంచమడిగిన సంగతి తెలిసి సుబ్బయ్యను తిరిగి డిస్పాచ్ నౌకరీలోకి పంపేస్తాడు హెడ్ క్లర్క్. సుబ్బయ్య సీటుమారిన సంగతి తెలిసి తన డబ్బు తనకు వాపసు ఇచ్చేయమని తన మనిషిని సుబ్బయ్య ఇంటి మీదకు పంపిస్తాడు గవరయ్య. గవరయ్యకు కట్టవలసిన డబ్బు కోసం వెంకట్రావ్ ఇంటికి వెళ్ళిన సుబ్బయ్యను ఇంటిచుట్టూ తిప్పించుకుంటాడు తప్ప డబ్బు ఊసెత్తడు. వెంకట్రావ్ తనని పావుగా వాడుకున్నాడని తెలిసి నీరయిపోతాడు సుబ్బయ్య. ఇంటిఖర్చులకే సంపాదన సరిపోనప్పుడు ఐదువందల అప్పు(అరవై ఏళ్లక్రితం ఐదువందలు పెద్ద మెత్తమే మరి!) ఎలా తీర్చాలో, ఏం చెయ్యాలో అర్థంకాక తికమకపడతాడు సుబ్బయ్య. అతడ్ని భయపెట్టడానికి తన మనుషులతో కొట్టించి, ఐదువందలు తనవద్ద అప్పుతీసుకున్నట్టుగా నోటు పై బలవంతాన సంతకం పెట్టిస్తాడు గవరయ్య.

ఈ గడబిడల మధ్య కూతురు కమల స్కూల్లో టీచర్ మనోరమ పరిచయమౌతుంది సుబ్బయ్యకి. ఇద్దరి మధ్యనా గాఢమైన ఆకర్షణ పుట్టి పెరుగుతుంది. మనోరమ ఇచ్చిన చనువు వల్ల నేరుగా ఆమె ఇంటికి వెళ్ళేంతగా వారిరువురి పరిచయం పెరుగుతుంది. సుబ్బయ్య దిగులు, తగిలిన దెబ్బలు చూసి అతడ్ని బుజ్జగించి విషయం తెలుసుకుంటుంది మనోరమ. గవరయ్య తన ఊరివాడనీ, అతని తల్లి తనకు బాగా పరిచయమని చెప్పి, గవరయ్య ఇంటికి వెళ్ళి ప్రోనోటు చింపించివేసి, సమస్యను చిటికెలో పరిష్కరించేస్తుంది ఆమె. తన ఆవేదనంతటినీ ఇట్టే మాయం చేసేసిన మనోరమ దేవతలా కనబడుతుంది సుబ్బయ్యకి. అనుకున్న ప్రకారం సముద్రపు ఒడ్డున మనోరమను కలుసుకోవడానికి వెళ్తాడు సుబ్బయ్య. వారిద్దరి అనుబంధం ఏ దారిలోకి మళ్ళింది? సుబ్బయ్య లో మార్పు వచ్చిందా? అతడి భవిష్యత్తు ఏమిటి? అనే ప్రశ్నలను పాఠకులకే వదిలేస్తాడు రచయిత. చైతన్య స్రవంతి పద్ధతి ద్వారా మొదటి నుండీ సుబ్బయ్య ఆలోచన ధోరణి, అతడి మానసిక పరిస్థితినీ గమనిస్తున్న పాఠకులకు కథ ముగింపులో అతడి ఆలోచనలు సక్రమమైన మార్గంలోకి వస్తున్నట్లే అనిపిస్తాయి. 'భారతి 'లో ప్రచురణ అయిన తరువాత ఈ నవలకు మరో ఆశావహమైన ముగింపుని కూడా రాసుకున్నారు రావిశాస్త్రి. మనసు ఫౌండేషన్ వాళ్ళు ప్రచురించిన రావిశాస్త్రి "రచనాసాగరం" లో ఉన్న ఈ ముగింపు మలి ప్రచురణల్లో కూడా వెలుగులోకి రాలేదుట మరి. తాను నవల రాస్తున్నప్పుడు కూడా సుబ్బయ్య

అంటే తనకు అసహ్యం అనీ, పత్రికలోంచి పుస్తకంలోకి వచ్చినప్పుడు మాత్రం అతడిలో ఆత్మ విమర్శ కలిగిందని చెప్తూ, చివరికి అతను ఏ మార్గమంటా వెళ్ళాడనేది పాఠకుల అంచనాకే వదిలేసానంటారు రచయిత.

సుబ్బయ్యలో పరిశీలనా శక్తి, ఊహా శక్తి అమోఘంగా కనబడతాయి. వీధి వరండాలో కూర్చుని, సిగరెట్టు కాలుస్తూ వచ్చేపోయే జనాలను గమనించడం అతని నిత్య వ్యాపకం, ఒక సరదా. ఆ కనబడే కొందరు వ్యక్తుల్లో అతనికి ఇష్టమైన వాళ్ల గురించి తనకు తోచిన చిత్రమైన కథలు అల్లేసుకుంటూంటాడు సుబ్బయ్య. వాళ్లకతడు పెట్టే పేర్లు కూడా చిత్రంగా ఉంటాయి. ఈ వచ్చేపోయే జనాల గురించిన ఆలోచనలూ, వాళ్ల జీవితాల గురించి అతడల్లుకునే కథలు చదువుతుంటే ఒక్కసారి మన మనసుల్లోకి తొంగి చూసుకున్నట్లు ఉంటుంది. మనకు కూడా పరిచయం లేకపోయినా నిత్యం కనబడే కొందరు వ్యక్తులు ఉంటారు. ఎదురుగుండా అపార్ట్మెంట్ లోని మనుషులో, ఇస్త్రీ చేసే తాతో, రోడ్డున రోజూ పోయే స్కూలు పిల్లలో, వాకింగ్ చేసేప్పుడు ఎదురయ్యే జంటలో..అన్నమాట. మనమూ సుబ్బయ్య లాగనే వాళ్ళను గురించి కథలల్లుకుని.. ఇలాగేమో.. అలాగేమో అనీ... మళ్ళీ ఎప్పుడన్నా వాళ్ళు కనబడకపోతే.. ఇందువల్లేమో... అనుకుంటూ ఉంటాము కూడా. కథలో ఈ భాగం, ఆ వర్ణనా చదువుతుంటే రచయితకు కూడా ఇటువంటి ఒక ఊహాత్మకమైన అలవాటు ఉండి ఉంటుంది అనిపించింది నాకు.

నిజానికి సుబ్బయ్య దద్దమ్మేమీ కాదు. అతడికి ప్రేమించడం తెలుసును కానీ భార్యకు తాను తగనన్న న్యూనతాభావం అతడిని ఆమె దగ్గరకు వెళ్ళనివ్వదు. తన పిల్లలంటే అపారమైన ప్రేమానురాగాలున్నాయి కానీ డబ్బులేని కారణంగా వాళ్ల అవసరాలు తీర్చలేనన్న బాధ అతడిని వాళ్ళకూ చెరువ కానివ్వదు. ఆఫీసు పని ఎంతో శ్రద్ధగా చెయ్యగలడు కానీ చుట్టూ ఉన్న స్వార్థపరులైన సహోద్యోగుల హేళనల వల్ల తనను తాను తక్కువగా అంచనా వేసుకుంటాడు సుబ్బయ్య. పేదరికం వల్ల ఏర్పడిన నిస్సహాయత అతడిని పూర్తిగా అసమర్థుడిగా మార్చివేస్తుంది. ఎప్పుడైతే ఇతరుల అభిప్రాయాలకు, అవసరాలకూ అనుగుణంగా తనని తాను చూసుకోవడం మొదలుపెడతాడో అప్పుడే మనిషి చేతకానివాడిగా మారిపోతాడు. మనిషిలోని పిరికితనం, అభద్రతా భావం అతడిని ఎటువంటి హీనస్థితికి దిగజార్చగలవో తేలిపడానికే సుబ్బయ్య పాత్రను సృష్టి జరిగింది.

సుబ్బయ్యలాంటి పిరికివాళ్లకే కాదు ఎంతటి ధైర్యస్థులైనా, కొన్ని కొన్ని పరిస్థితుల్లో ప్రతి మనిషిలోనూ ఆత్మన్యూనతాభావాలు కలుగుతాయి. కానీ వాటికి లోబడిపోయి జీవితాన్ని నరకప్రాయం చేసుకోకూడదు. పిరికితనం, అభద్రతా భావం మనిషిని అధోగతికి చేరుస్తాయి. అతడిలోని దాగున్న సద్గుణాలను సైతం పైకి రానివ్వవు. మనిషిలోని మంచితనం పైకి రావాలంటే, ఉన్నతభావాలు ఉత్పన్నమవ్వాలంటే అతడు ధైర్యస్థుడై ఉండాలన్నది రచయిత ఉద్దేశం. మనిషనేవాడు ఎలా ఉండాలో చెప్పడం కోసం, ఎలా ఉండకూడదో సుబ్బయ్య పాత్ర ద్వారా మనకు తెలియచేసారు రావిశాస్త్రి.

(మరొక నవలానాయకుడి గురించి వచ్చే సంచికలో)

COMMENTS

రచయిత్రి బ్లాగు

తృష్ణ:(http://trishnaventa.blogspot.in)